

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/75/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8517202718
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8517202718.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Anny Ilčinovej, v právnej veci žalobcu: R Collectors s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 50 094 297, právne zastúpený Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: C. U., O.. X.X.XXXX, M.B. XXX/XX, XXX XX P., D. F., v konaní o zaplatenie 304,06 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4Csp/56/2017-114 zo dňa 13.3.2019 v spojení s opravným uznesením č.k. 4Csp/56/2017-135 zo dňa 23.4.2019, takto jednohlasne

rozhodol:

Ruší rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku II., ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a výroku III. o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozhodol takto:

„I. Súd zastavuje konanie v časti istiny vo výške 162,12 eur a v časti úhrad kapitalizovaného úroku vo výške 37,88 eur.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalovanému náhradu trov konania nepriznáva.“

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 9.5.2017 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 304,06 eur spolu s dlžným úrokom 37,88 eur, zmluvným úrokom vo výške 25,50 % ročne zo sumy 304,06 eur od 1.4.2017 do zaplatenia, zákonným úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 304,06 eur od 1.4.2017 do zaplatenia a náhrady trov konania.

3. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 25.11.2011 uzavrel so žalovaným Zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „úverovú zmluvu“). Neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy boli o.i. Obchodné podmienky žalobcu pre spotrebiteľské úvery. Na základe tejto bol žalovanému poskytnutý úver vo výške 1.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splatiť spolu s úrokom, poplatkami a iným peňažným plnením podľa Zmluvných dokumentov. Žalovaný však neplnil úver riadne a včas, v dôsledku čoho žalobca vyhlásil dňa 4.7.2012 úver za predčasne splatný. Po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalovaný časť dlžnej sumy zaplatil a poslednú čiastkovú úhradu vykonal dňa 17.2.2017.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení uviedla, že so žalobou nesúhlasí, pri uzavretí úverovej zmluvy bola ubezpečená že uhradí iba to, čo dostane a nič navyše. Uzavretie úverovej zmluvy bolo doslova nanútené, keďže je osoba vyššieho veku a poberá iba dôchodok 250,- eur mesačne. Poukázala teda na to, že zmluva je preto neplatná.

5. Aplikujúc ust. § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., § 1 ods. 2 a § 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z., § 52 ods. 2, 3, 9, § 54 ods. 1, 2, § 524 ods. 1, 2, § 565, § 517 ods. 2 a § 2 ods. 2 všetko Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie uzavrel, že zmluva o splátkovom úvere uzavretá medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným má charakter spotrebiteľského úveru v zmysle ust. § 52 ods. 1 OZ a berúc do úvahy ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 OZ, pri vyhlásení predčasnej splatnosti môže veriteľ postupovať len v súlade a za podmienok uvedených v ust. § 53 ods. 9 OZ v spojení s ust. § 565 OZ.

6. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca nie je v danom spore aktívne legitimovaným a nositeľom práv z predmetnej pohľadávky, pretože súdu nepreukázal, že by na neho právne relevantným a zákonným spôsobom prešiel nárok uplatňovaný žalobou. Súd s poukazom na citáciu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách zdôrazňuje, že zákon o bankách, ako osobitná právna úprava, pre platné postúpenie pohľadávky banky vyžaduje súčasné splnenie oboch podmienok v zmysle tohto zákonného ustanovenia (osobitná písomná výzva banky klientovi a relevantná doba omeškania dlžníka aj napriek písomnej výzve banky), pričom súd nemal v konaní preukázané splnenie jednej z uvedených zákonných podmienok - a to hodnoverne preukázané zaslanie písomnej výzvy banky žalovanému ako dlžníkovi tak, ako to predpokladá uvedené zákonné ustanovenie.

7. Pokiaľ ide o stanovenie podmienok pre platné a zákonné postúpenie pohľadávok banky alebo pobočky zahraničnej banky na tretiu osobu, ustanovenie § 92 ods. 8 zákona číslo 483/2001 Z. z. o bankách je ustanovením špeciálnym vo vzťahu k ustanoveniam § 524 a nasl. lex generalis Občianskeho zákonníka, upravujúceho postúpenie pohľadávok, banka alebo pobočka zahraničnej banky má právo postúpiť postupníkovi pohľadávku, avšak len za podmienok, ktoré vyplývajú z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách, teda pokiaľ klient nesplní riadne a včas čo i len jednu splátku istiny úveru, jeho omeškanie trvá nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní a súčasne na zaplatenie omeškanej časti peňažného záväzku bol preukázateľne písomne bankou vyzvaný.

8. Súd prvej inštancie konštatuje, že neboli naplnené zákonné podmienky pre platné postúpenie pohľadávky z pôvodného veriteľa - banky na následného postupníka - terajšieho žalobcu, a to z dôvodu nepreukázania naplnenia zákonných predpokladov vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Žalobca neunesol v konaní dôkazné bremeno, pretože nepreukázal hodnoverným dôkazom zaslanie tejto písomnej výzvy pôvodného veriteľa - banky žalovanému. Žalobca nepreukázal súdu ani odoslanie tejto písomnosti banky žalovanému, ako ani prevzatie tejto písomnosti žalovaným.

9. Súd prvej inštancie tak konštatuje, že v prípade pohľadávky banky je spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách iba pohľadávka alebo časť pohľadávky z bankového úveru len za predpokladu, že preukázateľne banka ešte pred postúpením pohľadávky zaslala písomnú výzvu dlžníkovi na splnenie dlhu po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonnými predpokladmi pre platné postúpenie pohľadávky v zmysle hmotného práva a musia byť splnené už v čase postúpenia pohľadávky. Tieto podmienky postúpenia stanovuje priamo zákon o bankách a aj keby boli zákonodarcom stanovené za účelom ochrany bankového tajomstva (uvedenú skutočnosť súd konštatuje len pre úplnosť vzhľadom na označenie 14. Časti zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách OCHRANA KLIENTOV A BANKOVÉ TAJOMSTVO, v ktorej je obsiahnuté aj zákonného ustanovenia § 92 ods. 8), ide o zákonné podmienky postúpenia pohľadávky upravené osobitnou právnou normou, pri porušení ktorých právny úkon postúpenia pohľadávky porušuje zákon, a preto s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka, v spojení s ustanovením § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka, je neplatný. Taktiež ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách /ZoB/ neupravuje len administratívne povinnosti banky pri ochrane bankového tajomstva, ale priamo stanovuje hmotnoprávne podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, ide teda o lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávok (§ 524 a nasl. Občianskeho zákonníka). Takémuto záveru nasvedčuje jednak znenie citovaného ustanovenia („môže banka alebo pobočka zahraničnej banky pohľadávku postúpiť “), ako aj jeho zaradenie do časti zákona o bankách, ktorej nadpis znie “Ochrana klientov a bankové tajomstvo“. Účelom tohto ustanovenia teda nie je len ochrana bankového tajomstva, ale aj ochrana klientov banky. Citované ustanovenie stanovuje osobitné podmienky, za ktorých môže banka a to aj bez súhlasu klienta postúpiť pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky uvedené v tomto ustanovení splnené nie sú, banka platne postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže.

10. Pokiaľ bola postúpená pohľadávka bankou bez splnenia podmienok uvedených v uvedenom zákonom ustanovení, je potrebné takéto konanie a úkon považovať za konanie v rozpore so zákonom a takýto úkon je absolútne neplatný podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu má súd povinnosť prihliadať ex offio. Žalobca v konaní podľa súdu prvej inštancie nepreukázal naplnenie jednej zo zákonných podmienok na platné postúpenie pohľadávky - odoslanie a doručenie predchádzajúcej písomnej výzvy banky dlžníkovi - žalovanému, pričom ani oznámenie banky klientom o postúpení pohľadávky, nenahrádza takúto osobitnú výzvu vyžadovanú zákonom a teda potom zmluva o postúpení pohľadávky, je v rozpore so zákonom a je neplatná a tak ani postupník - žalobca nemá v konaní aktívnu vecnú legitímáciu na vymáhanie žalovanej pohľadávky. Navyše v pojednávanej veci ani nebolo žalobcom preukázané súdu oznámenie banky klientovi o postúpení pohľadávky.

11. Vzhľadom na hore uvedené skutočnosti sa súd prvej inštancie už ďalšími tvrdeniami nezaoberal, vychádzajúc zo zistenej nesprávnej aktívnej legitímácie, a preto žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

12. Proti tomuto rozsudku, a to proti jeho II. výrokovej časti, ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v závislom výroku o náhrade trov konania podal žalobca včas odvolanie podľa odvolacích dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. f/, b/ a h/ CSP.

13. V dôvodoch svojho odvolania žalobca uviedol, že ako prílohu návrhu na vydanie platobného rozkazu doložil aj výzvu predchodcu žalobcu týkajúcu sa predčasnej splatnosti úveru a doručky, ktoré potvrdzujú doručenie výzvy do dispozičnej sféry žalovaného, čo jednoznačne potvrdzuje splnenie podmienky vo vzťahu k možnosti platnému postúpeniu pohľadávky. Žalovaná si svoj záväzok nesplnila dlhší čas bezdôvodne, ani voči postupcovi (pôvodnému veriteľovi), ani postupníkovi (žalobcovi) preto nebolo žiadnym spôsobom ohrozené splnenie jej záväzku z dôvodu plnenia neoprávnenému subjektu. Žalobca sa domnieval, že rozsudok súdu je nepreskúmateľný, a to z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, pričom súd bližšie nešpecifikoval ako dospel k svojmu záveru, nakoľko z predložených dôkazov nemohol vyvodiť záver, ku ktorému dospel.

14. Žalobca pre odstránenie akýchkoľvek pochybností predložil opätovne k podanému odvolaniu výzvu na splatenie dlžnej časti úveru zo dňa 4.7.2012 spolu s doručenkou, ktorá bola žalovanej doručená a tým bola splnená podmienka zosplatenia úveru aktívnej vecnej legitímácie žalobcu. V tejto súvislosti žalobca namietal prekvapivosť rozhodnutia, keďže nemal možnosť počas konania sa vyjadriť k jeho dôvodom zamietnutia žaloby. V tejto súvislosti žalobca poukázal na uznesenie Krajského súdu Košice vo veci sp. zn. 11Co/216/2018 zo dňa 9.11.2018.

15. Podľa žalobcu aktívna vecná legitímácia pri súdnom vymáhaní postúpenej pohľadávky svedčí postupníkovi, t.j. žalobcovi od momentu účinnosti cesie, resp. od postúpenia pohľadávky. To platí za predpokladu, že pohľadávka ako taká je splatná a spôsobilá na vymáhanie procesne uplatniť postúpené právo na plnenie riadnou notifikáciou, či už zo strany postupcu alebo postupníka. Teoretické úvahy či možno zaviazat' na plnenie nenotifikovaného dlžníka sú z pragmatického hľadiska nadbytočné. Ak žalobcovi teda prislúcha aktívna vecná legitímácia v tomto konaní, pričom táto skutočnosť je nesporná a tvrdenia konajúceho súdu sú v rozpore so samotným výkladom zákona, v dôsledku čoho ich žalobca považuje za nesprávne právne posúdenie veci. Pokiaľ postupník uplatní svoj záväzok žalobou, je v záujme vlastného procesného úspechu ho preukázať. Ak nebol dlžník (čo nie je tento prípad) notifikovaný postupcom, môže postupník súdu preukázať vlastnú aktívnu vecnú legitímáciu iba zmluvou o postúpení pohľadávky. Tým súčasne dôjde k preukázaniu postúpenia pohľadávky žalovanému dlžníkovi, a to buď súdnym doručením zmluvy dlžníkovi spolu so žalobou alebo vykonaním tohto listinného dôkazného prostriedku na pojednávaní. Pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozhodnutia. V súlade s výkladom daného zákonného ust. § 526 Občianskeho zákonníka postupoval aj postupník a súdu spolu s návrhom na vydanie platobného rozkazu doložil zmluvu o postúpení pohľadávky zo dňa 13.6.2017, čo vo svojom vyjadrení zo dňa 3.1.2018 potvrdil aj právny zástupca žalovanej, teda došlo k splneniu notifikačnej povinnosti a preukázaniu oprávneného nároku na plnenie žalobcu zo strany žalovanej.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené preto žalobca v rámci odvolacieho návrhu žiadal, aby odvolací súd zrušil prvoinštančné rozhodnutie v napadnutej časti a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie

alebo ho zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovanú na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

17. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

18. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd podľa ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „odvolací súd“ a „CSP“) prejednal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v zmysle zásad uvedených v ust. § 378 a nasl. CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné. Súd prvej inštancie síce zistil dôležité skutočnosti pre rozhodnutie vo veci, no nesprávne vyhodnotil zistené okolnosti a vec nesprávne právne posúdil. Preto boli splnené podmienky pre zrušenie súdneho rozhodnutia podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ CSP. Z dôvodu, že žiadnou z procesných strán nebol napadnutý I. výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým konanie čiastočne zastavil, rozsudok súdu prvej inštancie nebol v tejto časti predmetom odvolacieho prieskumu a v časti, ktorou súd konanie čiastočne zastavil nadobudol právoplatnosť.

19. Z vykonaného dokazovania bolo zistené, že pôvodným žalobcom bola P. V., R..F., ktorá so žalovanou uzatvorila zmluvu o úvere (s názvom Y. P.). Tento úver žalovaná nesplácala, preto žalobca pristúpil k predčasnému zosplatneniu tohto úveru v celom rozsahu. V priebehu súdneho konania pôvodný žalobca spolu s terajším žalobcom doručili konajúcemu súdu Zmluvu o postúpení pohľadávok č. C. uzatvorenú dňa 10.10.2017 spolu s poštovým hárkom o doručovaní tejto listiny žalovanej. Konajúci súd mal k dispozícii aj súhlas nového veriteľa, teda súčasného žalobcu so vstupom do konania. Následne okresný súd uznesením v tejto veci č.k. 4Csp/56/2017-62 zo dňa 18.12.2017 pripustil zmenu žalobcu tak, že namiesto doterajšieho žalobcu P. V., R..F. vstúpil do konania R Collectors s. r. o. V bode 3 tohto procesného uznesenia prvoinštančný súd konštatuje existenciu zmluvy o postúpení pohľadávok, a teda rozhodnutie v súlade s § 80 CSP.

20. Následne však súd prvej inštancie dospel k záveru, že nebolo preukázané, že postúpenie pohľadávky došlo do vedomostnej sféry žalovaných preukázateľným spôsobom a preto pre nedostatok aktívnej legitimácie terajšieho žalobcu žalobu zamietol.

21. Odvolací súd sa stotožňuje s odvolacími dôvodmi žalobcu, ktorý poukázal na ust. § 526 Občianskeho zákonníka a s odôvodnením tej skutočnosti, že aktívnu legitimáciu má postupník v čase platného uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky, čo v tomto prípade bolo preukázané a v konečnom dôsledku to aj súd prvej inštancie akceptoval v procesnom rozhodnutí ešte v priebehu konania pred rozhodnutím vo veci samej. Zmluva o postúpení pohľadávky, ktorá bola predložená v konaní a odôvodňuje vstup žalobcu ako nového veriteľa, ktorý dal v priebehu konania súhlas so vstupom do konania na strane žalobcu aj uplatniť si v mene pôvodného veriteľa a žalobcu nárok. Vstúpil do všetkých jeho práv. Z listiny, ktorá je pripojená k zmluve o postúpení pohľadávky vyplýva, že bolo poštovou zásielkou toto oznámenie o postúpení pohľadávky doručované žalovanej na adresu, ktorá je totožná s adresou uvedenou v tomto konaní a zároveň možno súhlasiť aj s tým, že samotným predložením zmluvy o postúpení pohľadávky v tomto konaní procesným uznesením, ktoré bolo doručené všetkým stranám sporu a oboznámením touto listinou v priebehu tohto konania boli splnené všetky zákonom stanovené podmienky, ktoré predpisuje Občiansky zákonník v §526 ods. 1 OZ. Oznámenie žalovanej sa teda dostalo do dispozičnej sféry a pre dlžníka táto okolnosť znamená to, že má po tomto oznámení plniť už novému veriteľovi, zbavila by sa ako dlžník záväzku ak by plnila postupcovi v prípade, že by nový veriteľ nepreukázal oznámenie o postúpení pohľadávky. Táto situácia však v tomto prípade nebola daná ani zistená.

22. Z týchto dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP a vrátil vec na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je už súd prvej inštancie viazaný právnym názorom odvolacieho súdu podľa § 391 ods. 2 CSP. To znamená, že súd prvej inštancie prejedná zostatok uplatneného nároku žalobcu po čiastočnom zastavení konania ako aktívne procesne legitimovaného účastníka konania. Je zrejmé, že ide o nárok medzi dodávateľom služby a spotrebiteľmi, čiže podrobí súdnej kontrole zmluvu o úvere a podľa výsledku tohto zistenia vrátane ustanovení o mimoriadnom zosplatnení úveru, ktorý vyžaduje postup podľa ust. § 53 ods. 9 OZ v spojení s § 565 OZ.

23. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania v súlade s ust. § 396 ods. 3 CSP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).